

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

THEOGN.

DIS MEGARENsis SEN-
tentia Elegiacæ, Græcè & Latinè,
unà cum eiusdem argumen-
ti reliquijs,

Phocylidis	Rhiani
Pythagoræ	Eratosthenis
Solonis	Panyassis
Tyrtæi	Lini
Naumachij	Menecratis
Callimachi	Posidippi
Mimnermi	Metrodori
Eueni	Simonidis:
	Senatiorum libello.

*Omnia in usum Scholarum collecta, & ad uerbum
conuersa per Ebam I' metum, & IACOBVM
HERTELVVM Currit. Variscum : Carmine
nèro Latino partim à Hieronymo Oſio Tu-
ringo, partim ab alijs expressa.*

A C C E S S I T in studiorum gratiam,
Homeri Batrachomyomachia, item La-
tino carmine à Illic. Oſio
reddita.

B A S I L E A E,

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Christophorus Otto Comes & Dux in
Schallenberg &c. Proprietor Con-
-staadiensis ab a° 1693, Canonicus
Augustinian ab a° 1672, cypriani
Ecclésia Dei anno ab a° 1721. natus
a° 1655, d. Janu, hora 8. ad-
-tutina in Hagen prope Lindau
Austrie Superioris, Patre, Omite
Christophoro Ernesto &c. Matre,
Christina, nata Baronissa Schi-
-felin &c. Denatq a° 17. . .

JACOBVS HERTELIVS

*Iodoco Jungio Brisacensi, optima
spesi adolescenti,*

S. D. P.

Vandoquidé, Iodoco charissime, nihil animis hominum magis inhæret, quām id cui à teneris consuecūt: idq; quod tenerum est, ut ait Seneca, proximis applicatur: universæ hominum societatis permagni inter-est, ut ab ineuntibus statim annis mortales optimis, quæ per totā uitam usui futura sint, assuefcere discant. Quia uero se-tatis imbecillitate iuuentus ad malum quām ad bonum proclivior, minus con-siderat, profutura ne an obfutura sint quæ tractat: opus est, ut per adultiores, quibus cura eius qualicunq; modo incūbit, à turpibus ad honesta, à uitija ad vir-tutum amorem deducatur. Id autem nul-la commodiore via, quām per liberalem institutionē, fieri potest. Tāta enim eius uis est in utrāq; partem, ut nulla tam bo-na possit esse natura, quin illius quasi ex-colendæ cura intermissa, uitiosa redda-

a 2 tur:

tur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli institutione redigatur. Proinde cum adulta hominum ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quam rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressione admittunt facile:rum generosi mores, ut ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: cum optimis assueendum, eaq; descendat quæ nec grandinē, nec uim, nec Iouē ipsum, ut Plato inquit, extimescat: quæ quoq; cum naufrago salua eritare, nec à latronibus eripi queant, cū ad quævis cereum adhuc est ingeniu. Nam postquam annis iam quasi dirigit animus, partim ægrè, quorū prava consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maxima nobis inculcati difficultate possunt. Quò elegatissima metaphora hac respexitte uidetur. Quid.
Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras,

Quo posita est primum tempore, uirga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelari,
Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.
 Hęc perita rerum antiquitas cōsiderans, quæ nihil non egit ut Republicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent,
 iuuen-

DEDICATORIA. 5

iuuentutem, cœū lēminarium totius hominum conuersationis, optimis quibus uis non tam artibus & disciplinis, quām morum uirtutēque præceptis imbuedam curauit. Non ignata, & sine literis rudes inertesq;; & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uite quām pri-
 mū assuefierent. Plus enim deficere quām proficere eum qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter ueterum sapientum testimonia, quotidiana docet experientia. Non autem quāuis temerè, & citra delectū, teneris puerorū animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pie-
 tatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum auto-
 rum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clavorum virorū egregia facta in exemplum posteritati delcripta reli-
 quissent, uel quām breuissimis, maxi-
 meq; illustribus sententijs doctrinā mo-
 rum essent complexi, suo quodam iure
 facile primas obtinuerūt: unde & nomē
 illorum in maximo cultu, maximaq; ue-
 neratio e apud optimos quo suis extitif-
 se non ignoramus. Plato, philosophiæ
 quidam sol, huiusmodi Poetas non du-

E P I S T O L A

bitat nunc deorum filios, nunc propheta appellare. Et tantum abest ut è Republica i sui ieiicerit (quod ijs fecisse legitur, qui diuina poetice arte ad lasciuiam, tuncq; amores abusi erant) ut & ipse testimonijs eorum usus, & alijs exemplo suo præclarissima ipsorum monumēta euoluendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima creberimaq; apud ipsum Solonis, Tyrtaei, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Socratem, qui iphius Apollinis oraculo sapiens pronunciatus est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. μεσῶν θράσυττος, καὶ αὐτῶν ἀφοτῆρες, ab Hesiodo & Pindaro nūcupantur. Strabo autem lib. i de Situ orbis scriptū reliquit, ueteres τὴν περὶ τὸν παντικὸν, ut omnium doctrinarū antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quę à teneris nos unguiculis ad uiuendi rationes perducat, mores atque affectus edoceat, quæq; gerenda, declinanda ue sint, quadam cantus suavitate præcipiat. Et quo magis suā erga huiusmodi ἀθηναῖς πονηρᾶς gratitudinem testatam redderet, iuueniesq; ad bonarum rerum studia, morumq;

rumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata iplo-
rum in publicis Deorum celebritatibus,
alijsq; conuentibus recitari, optimasq;
sententias templorum foribus, tanquam
Deo dignas, immò ab ipsis Numinibus u-
surpatas, affigi, nec nō aureis preciosissq;
materijs inculptas ad omnem posteri-
tatem conseruari curauerunt. Quemad-
modum ex Platone, Xenophonte, Pausa-
nia, Plutarcho, Athenæo, alijsq; uctustissi-
mis scriptorib. & iam dicta, & alia plu-
ra, de Poetarum excellentia & utilitate
cuius obvia sunt: nec patitur epistole an-
gustia huic omnia referre. Etsi uero Christianæ profesionis homines, sinceræ Reli-
gionis Pietatisq; studium nō ab huius-
modi autoribus, sed ex sacrostante Scripturæ fontibus petere debet & possunt,
ut quæ sola salutem & æternam beatitu-
dinem perisse Christi, ueri Dei
ueriq; hominis meritum credentibus pa-
ratam esse monstreret, præceptaq; ad Christianam uitâ utilia copiosissime præscri-
bat: tamen Poetaū quoq; (qualium scri-
pta iuuentuti proponimus, & ut ab alijs i-
de factomib. uotis optam⁹) lectionē &

usurpatam, & in non contemnendo pre-
cio habitam, habendamq; esse, grauissi-
ma sanctissimorum in Ecclesia Dei viro-
rum exempla & autoritates comprobāt:
quarum paucissimas, ob eos qui parum
dextrè de illustribus Poetarum monu-
mentis sentiunt, in mediū proferre pla-
cuit. D. Paulum, electum illud Dei o-
mnipotētis organū, Poetarū libros euol-
uisse, & ut etiā Clemens ait, ad ædifica-
tionem curamque aliorum, testimonij
eorum uti non erubuisse, Sacrarum lite-
rarum ueritas testatur. Sic enim Act. 17.
ubi Deum esse probat, Aratum uetusissi-
mum poetam citat. I Cor. 15. ex Menan-
dro Comico malorum consortia fugien-
da monet, quod prauis colloquijs boni
mores corrumpantur: quod testimoniu-
m in Comicis nostris nō est omissum.
Cretensium mores, Tit. 1. ex Epimenide
uate Cretensi graphicè depingēs ait: *κρή-
τις ἀεὶ φοῦσα, κακὰ δηγέια, γατίπειρ αἴγαοι.* Gre-
gorius Nazianzenus, ob excellentiam
Theologus dictus, scriptis Poetarum mi-
rè delectatus est: & sacrorum carminum
uolumen posteritati reliquit, quod non
solum priscis temporibus propositum
est

D E D I C A T O R I A.

est pueris (ut Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt) uerum etiam hodie a doctissimis uiris in delicij habetur & excolitur. Quid de Ioanne Chrysostomo, patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Imp. anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comedijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neque mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basiliij Cæsariensis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribam, de jecorum Poetarum lectione, qui bonorum hominum dicta facta ue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiod⁹, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtaeus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adolescentes, quo pacto ex gentilium scriptis proficeremqueant, ait: οὐ τούτου παράσκευλιν καὶ ποιητῶν, καὶ λεγοπονίς, καὶ ρήτορι, καὶ πατέρι μαθητῶν εἰμιλυτέορ, ὅστιν αὐτοὺς μέλλει πρὸς τοὺς τὴν φυλακὴν μελεσαύ φιλεῖται εἴσιδαι. καὶ μετ' εἰλιγερ. οἱ μὲν οὐδὲ τις οἰκεῖται πέρις αἰλαγάδες

τοῖς λόγοις, περὶ γορὸν αὐτὸν ἡμῖν αὐτῷ καὶ γνῶσις γένοτο. εἰ δὲ μή, αὐλαίᾳ τό γε παράλληλα θούγατος, καταπαθεῖται διάφοροι εὐ μηδέρην εἰς βιβλίωσιν τῶν βελτίστων. Hoc est: Poetis & oratoribus, omnib. hominib. utendū, unde futura sit aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædificationē. Et paulo pōst: Et si nostrorū sermonū atq; gentilium ulla est conuenientia, nobis illotum ualde conferet noticia: sīn minus, eos saltē simul conferendo, differētiā discere licebit, cum ad melioris optionem atq; delectum non parū comparatio ualeat, & inferiora sēpe collata sint potionibus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapiētissimus, dum libro de Agricultura, de puerorum studijs in hunc modum differit: εὐτυχῶς δὲ τοῦ μηνὸν
cū κλικῆς παιδικῆ ψυχῆς μερχόμενοι, ὅμοιοι καὶ
τοῖς αὐτοῖς τιθυμίοι του. Εἴ τοι δὲ ταῦτα, καὶ τὸ γένερον
τοῦ ἀναγνώσκαντος ὄντος ικιτή Λαονοῖς, καὶ τὸν πα-
ρὰ σεφοῖς ποιηταῖς ἀκριβῆς ὄψιν τοι, γεωμετρία,
παὶ καὶ περὶ τὸν πρωτογένετον λόγον μελέτη, καὶ καὶ σύμ-
πλαστὴ τὸν ἴγνωστον παραδίδει μηδέποτε. Quæ uerba Latinis auribus sic sonant: Inseram au-
tem primum in puerilis ætatis animas,
surculos, quorum fructus ipsas enutriat.
Sunt autem hi, scribendi legendiq; certa
indu-

DEDICATORIA.

industria, eorum quæ apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratoriæ facultatis meditatio, & universa liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attrigit, non planè ικτός τῶν ἔλεων, sufficiat. Haud enim patet humeris suscipere prouinciam, si ex singulis Christianis scriptoribus (ut de geniliū myriadibus taceam) Poetarum & laudes colligere, & oforum calumnijs occurrere conarer. Ego itaq; tantorum virorum iudicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius informadæ mihi quoq; curā scis incubere, hac in parte, quod ad optimorū Poetarum studium attinget, labore quidē duro, animo uero non ægio consulere studio: cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerum tranquilitatis, quæ, ut Plato uult, κράτησθαι εὐτέρη διὰ ποίησις, exemplum sequi, & quantum par est, alijs ad idem faciendum auctor esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicorum L. scriptis ab interitu vindicandis exhaustus, meliorū literarum studiosis non ingratos animaduertem: facile, nūquam satis

satis laudati viri D. Joānis Oporini, cō-
patri ac amici mei obſeruandiss. cōſilio
acquieci, qui me, ut horum quoq; poeta-
rum, quos hic damus, ſcripta colleſta iu-
uentutis ſtudijs communicare, incita-
uit. Theognide ergo γνωμηκατάτῳ, cum
uerſione & doctiſſimiſ ELIAE VINETI
Annotationibus, ex arbitrio D. Typogra-
phi, præmiſſo, reliquorū Poetarū omniū
ſcripta ex diuersis hinc inde autonibus
congeſſimus, congeſta fideliter interpre-
tati ſumus, & ad puerorū captum quām
proximè accommodauimus. Nec iuue-
nilibus in genijs inutilem hanc noſtram
operam fore ſperamus. Caſtiſſima enim
ſaluberrimaq; de morib⁹ precepta pro-
ponit, quæ uſum non pœnitendum in o-
mnes uitæ huius partes, ſi geſtè percipiā-
tur, ſint allatura. Præterea Græcæ lingue
(quæ compitiſſima eſt in hiſ autoribus)
cum Latina collatio, non parum emolu-
menti ad uberiorem eruditioñis theſau-
rū comparādum adferet: ijs præſertim,
qui aliaſ uia magistri uoce deſtituti, ipſi
ſibi præceptores eſſe in Græca literatura
coguntur. ut plures commoditates, quas
præter iuniores etiam adulti hinc hauri-
re poſ-

te possunt, sciens præterea. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sive cuique interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantiae cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab his qui iam abique cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tentitate pedibus astrinximus, ita ut quam proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Seniorū insertus est, ut quam absolutissimam de moribus, totaque uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidem omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uero, charissime rodace, mireris cut sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponendæ. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter celsisset,

(distan-

(distantia' n'eloci, au temporis intervallo
contigerit, ut ex eorum animo effluxer-
im, quibus pro benevolentia dudu exhibita
gratificari uicissim conabar, incertū
est) uiri quidam doctissimi & præcepto-
res optimè meriti autores erant, ut in al-
tera editione his meis, qualescunq; sunt,
Jucubatiunculis alium quendam patro-
num eligerem & præficerem. Nemo igi-
tur, hoc quidem tempore, mihi sese obtu-
lit, quam tu i o d o c s optime, cui gratius
futurum hoc Poetarum opus confide-
rem. Nam primū uerè tibi testis esse
possum, te, ex quo meæ disciplinæ & do-
mesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei
semper & amantissimum & studiosissi-
mum extitisse: ab instituentis, præcipien-
tis, monentisq; ore attente pependisse:
& in summa, nihil quod fidelis discipuli
erga præceptorem suum est, abste alienū
putauisse. Quæ res fecit, ut supra mo-
dum animus meus amore tui fuerit in-
census: præsertim cum animaduerterem
te hanc laudem cum paucis hodie disci-
pulis (quæ peruersitas est hominum no-
stro seculo deplorata) communem habe-
re. Huc accedebat diligentia, qua tantos
qui-

quidem non inuita Minerua progressus
fecisti me præceptore, ut non sine laude
& maximi fructus spe ad grauiora studia
& publicas lectiones aditus tibi sit con-
cessus. Et nunc quidem optimas in li-
beralibus disciplinis procedendi occa-
siones habes: non desunt præceptores, &
fidelitate & eruditione præstantissimi:
& quod ego maximi facio, exemplum
domi habes omnium uirtutum & mo-
rum integratissimum, grauissimum uirum tu-
um auunculū, meum amicum, d. IOAN-
NEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Do-
ctorē excellētissimū. Huic nihil gratius,
nihil optabilius, nihil etiam iucundius
esse sat scio, quam si te optimatum artiū
sciētia exultū, nec nō honestate uite, mo-
rumq; probitate exornatū uiderit. In te
enīm uenerandę suę senectutis unicam
subsidijs spem positam habet, te ut animā
suā paterno amore prosequitur: & quod
singulare Dei donum est, ita quæ tua
sunt curat, ut parentum præsentia quidē,
non autem fide, cura & amore priuatus
meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut
cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-
de

de quantum potes, expectationi tanti utri tuorumq; amicorum satisfacere : fuge quæ quoq; modo honestati labem afferre possent: amore sincero tuos præceptores obserua. Et ne plura, lege, quæ optimi hi autores (quos ideo tibi nunc dicandos esse censui) & grauissimè & doctissimè scripsierunt: tum (inuocato prius ad omnia diuino Numine, pro successu felici) & hæc, & reliqua quæ ad officium honesti adolescentis requiruntur, assequeris. Actipe etiam hoc qualecumq; animi mei apud te ~~permissuimus~~, sincero animo: & ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū domino auunculo tuo ornatissimo. Datae Baileæ, ex ludo nostrō ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

I N-

te possunt, sciens præterea. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuuit. Versionem Latino carmine, sive cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uidetur, subiecimus, ut Græcæ elegantiæ cum Latinâ melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quām proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uictas margini est asperia. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumēti libellus Senatoriū insertus est, ut quām absolutissimam de moribus, totaq; uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quid è omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uero, charissime iude, miteris cur sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri voluerim, breuiter causæ iusta sunt exponēde. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

b (distan-

(distantia' ne loci, an temporis interualllo
contigerit, ut ex eorum animo effluxerit,
quibus probenevolentia dudū exhibita
gratificari uicissim conabar, intertū
est) uiri quidam doctissimi & præcepto-
res optimè meriti autores erant, ut in al-
tera editione his meis, qualescunq; sunt,
lucubratiunculis alium quendam patro-
num eligerem & præficerem. Nemo igi-
tur, hoc quidem tempore, mihi sese obtu-
lit, quam tu i o D o c e optime, cui gratius
futurum hoc Poëtarum opus confide-
rem. Nam primùm uerè tibi testis esse
possim, te, ex quo mæ disciplinæ & do-
mesticæ cōfuetudini fuisti cōmissus, mei
semper & amantissimum & studiosissi-
mum extitisse: ab instituentis, præcipien-
tis monentisq; ore attentè pependisse:
& in summa, nihil quod fidelis discipuli
erga præceptorem suum est, abs te alienū
putauisse. Quæ res fecit, ut supra mo-
dum animus meus amore tui fuerit in-
ēensus: præsertim cum animaduerterem
te hanc laudem cum paucis hodie disci-
pulis (quæ peruersitas est hominum no-
stro seculo declarata) communem habe-
re. Huc accedebat diligentia, qua tantos
qui-

DEDICATORIA.

19

quidem non inuita Minerua progressus
fecisti me præceptore, ut non sine laude
& maximi fructus spe ad grauiora studia
& publicas lectiones aditus tibi sit con-
cessus. Et nunc quidem optimas in li-
beralibus disciplinis procedendi occa-
siones habes: non defunt præceptores &
fidelitate & eruditione præstantissimi:
& quod ego maximi facio, exemplum
domi habes omnium uirtutum & mo-
rum integratatis, grauissimum uirum tu-
um auunculū, meum amicum, D. IOAN-
NEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Do-
ctorē excellētissimū. Huic nihil gratius,
nihil optabilius, nihil etiam iucundius
esse sat scio, quam si te optimarum artiū
sciētia exultū, nec nō honestate uite, mo-
rumq; probitate exornatū uiderit. In te
enīm uenerandę suę sene&tutis unicam
subsidijs spem positam habet, te ut animā
suā paterno amore prosequitur: & quod
singulare Dei donum est, ita quæ tua
sunt curat, ut parentum præsentia quidē,
non autem fide, cura & amore priuatus
meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut
cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-

b 2 de

de quantum potes, expectationi tantum uiri
tuorumq; amicorum satisfacere, fuge
quæ quo cūq; modo honestati labem at-
ferre possent, amore sincero tuos præce-
ptores obserua. Et ne plura, lege, quæ o-
ptimi hi autores (quos ideo tibi nunc di-
cando esse censui) & grauisissimè & do-
ctissimè scripferunt: tum (inuocato prius
ad omnia diuino Numinis, pro successu
felici) & hæc & reliqua, quæ ad officium
honesti adolescentis requiruntur, assequē-
ris. Accipe etiam hoc qualecunq; animi
mei apud te ~~μεταρρύθμισην~~, sincero animo: &
ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū
domino auunculo tuo ornatissimo. Da-
tæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.
Petrum, Calend. Iulij,

1563.

HIE-

HIERONYMVS OSIVS
candido Lectori S.

CVm præter alios autores Græcos, & Theognidis sententiæ ijs enarrare adolescentibus, qui me priuato præceptore utitur, et horū aliquos ad artē Poetice n proclives, ac idoneos esse, uena ipsorum ostenderet: ut ad exercitia Poetica m̄co eos exemplo cō magis incitare, Theognidis, aliorumq; Græca Poemata Latino carmine ita quidē uerti, ut & uerba & sententiæ autorū, quantū omnino fieri potuit, diserte & perspicue expresserim: ut nō dubitē canditū ac eruditū lectorē fassurū esse, m̄cā uer- sionē uel cōmētarij loco in hos scriptores esse posse.

Quanto uero labore opus fuerit antè, quam hoc præstare potuerim, & propter obscuritatē senten- tiarū, & confusancā earundē farraginem uerū sen sum assequi, ac perspicue reddere: lectores peritos artis Poeticæ, ac candore & iudicio præditos, iudi- ces facio. Adeò autem suaues, ac plenas doctrinæ sententiæ Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reli qui traxi derūt, ut de eis iure dici illud Horati posse uideatur: Omne tulit pūctū, qui miscuit utile dulci.

Hæc Poemata cùm ego, quo potki, Dei beneficio, carmine perspicue reddidicim: spero hunc meū la- borem adolescentibus literarū studiosis gratum ac utilem foro. Vale candido Lector, & uicas has lucubratiunculas qualiscunq; boni consule.

b 2 ELIAS

ELIAS VINE TVS SAN-

to, Letori.

v m ocij plurimum anno superiore apud Franciscū Sangelaſiū Engulif-
mēſis Ecclesiæ Decanū, uirum cùm
generis splendore, tum ingenij dex-
teritate apprimè nobilē, natus fuiſ-
sem id totū, quantū per aduersam ualeſudinē licu-
it, in iucūdissima Græcorū poetarū lectione à me
cōtritum eſt, qua quidē in re cōſiliuſ eorū lubens
ſecutus ſum, qui antiquos scriptores eo legendos
ordine cēſent, quo & uixerunt & ſcripſerūt: quod
recentiores à uetusſiorib. ſemper habeat quidpiā,
quod non facile intelligas, niſi prius illos diligen-
ter legeris. Perleſtis igitur, quorū fuit copia, uetuſſimis quibusq;, cuiuſmodi ſunt Homerus & He-
ſiodus, Theognidē tandem in manus ſumpſi: cuiuſ
ſentētias licet graues eſſe nō dubitarē, eo tamē in-
telle&tu mihi faciles fore ſperabā, quod crederē ni-
hil eſſe illic quod à posterioribus, quos aliquando
legerā, nō fuifſet luculētius traſtatū. Verūm uix
dum ē portu ſoluerā, cum tot ſubitō emergunt ſco-
puli, tot statim obortā nubes, cælūq; diēq; eripi-
unt oculis, ut à proposito facile his deterritus fuif-
ſem, niſi cupido huius cōſidiēdi & quoris me plauē
obſtinata iam inde cepiſſet, ex quo primū à præ-
ceptorib. meis Aristotelis aliorūq; ueterū ſcripta
prælegi mihi cœpta fuerāt, que huius poētē ſentē-
tijs ueluti ſuauiſſimis floſculis inſpersa eſſent.

Cū igitur pergere obfirmato prorsus animo cer-
tū eſſet, que ad tā difficile periculosaſi q; rē conſi-
ciendā cōducere uifa ſunt, ea diligēter omnia adhi-
bui,

bui, cuiusmodi sunt cùn uariorū codicū, locorūq;
ex codē autore ab alijs scriptorib. citatorū diligēs
collatio:tum syncerū & acre amicorū meorū, ui-
rorū doctorū, unā cum meo, judiciū:inter quos Pe-
trus Panætius, & Jacobus Gupylus, facile princi-
pes. qua quidē diligētia abscisis, abiectis, trāspōn-
tis multis, effectū tandem est, ut instituto satisfice-
rim meo, perlegerim bonū poetā, eorumq; quæ in
eo corrupta erāt, bonā magnāq; partē obiter casti
gauerim. Ceterū cū in eo totus essem, Ioan. Lo-
doīco Tiletano, typographo diligētissimo, rē pate-
feci, cum in eius bibliopolis, quartēdi ex eo exem-
plaris gratia aliquādo me cōtulisse:quā ubi intel-
lexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberē in
eum autorē, quē esset breui excusurus, cōmunicā-
rē. me sibi, studiosisq; omnib. gratum factūrum. Id
autē perfacile impetravit ille, quādo in eunte hac
estate hic ueni, cādide lector: cui in tuā gratiā pu-
blicādū tradidi, quicquid fuit nostri in Theogni
dē laboris. quē autorem utinātā totum restituere
omnino potuissēm, quām cupiebā. Is enim tam de-
prauatus fuit, tā lacer, tam mācus, ut nulla diligen-
tia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs
id præstare potuerim. quæ res in causa est, ut in La-
tinum sermonem à me conuersum non habueris.
Quod reliquum igitur hic desiderabitur, id ab alio
interim dum fœlicius expectabis, nostro hoc la-
bore, quantuluscunq; est, fruatis, eumq; boni con-
sulas uelim. Vale, Lutetiaz, Calendas

Sextil. 1543.

¶ E O - .

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

γεράσχων δὲ σπίσι μεταφέρεται, οὐδὲ τις αὐτὸς

40 βλάπτειν, δτ' αἰδησ, ὅτε δίνος ἐθέλει·

παύτες δὲ εἰς θάνατοιν δρῦνται, οἵ γε λευτέροις
εἴκαστοι καὶ χαροῦσι τε παλαιότεροι.

παύτης γάρ τις αὐτὸς αὔξεταις εἰς ἀπρεμένον
παραπλανα, θυμὸς μὲν μεβιεῖς πολέμοις.

Τῇ αὐτῇ, ἢ Καλλίν.

45 κέρδει τους λατάνειας, λέστ' ἄλητοις ἔξετε βούρκη,

οὐ νέοις, οὐδὲ αἰδεῖαις ἀμφιπόριζονας

ποδελῶν μεβιούτες, εἰς εἰρήνην δὲ δοιάτες

ὑδατα, οὐταφέρ πόλεμος γαῖαν ἀπασκανέχει.

οὐ νύ τις ἀποιδαθέντως σιαυτικίως πολεμίζειν.

50 Ιωά τις ἀποθνήσκων ἔτατ' ἀκιντιστώ.

τιμῆσον τε γαρέσι λαι καὶ λαὸν αὐλεῖ μάχεσθαι·

γῆς πέρη, λαι παιδῶν, λαούλινος τοιούτοις

μνοσμούσιν. Θαύματος δέ πειτείσται, ὁ πατέρες λογοτελούς
μοῖραι ἐπικινδύνων· οὐλάχτις ιδὺς ἔτοι,

55 οὐχος αὐλαχόμονες, λαχι ὑπ' αἰσιλος ἄλητοις ἔτορ
έλσας τὸ πρώτον μιγματίνα πολέμοις.

εἰ γαρέσις θαύματόμ γε φυγὴν εἰμαρμένον ἐστίρ

αὐλεῖ, οὐδὲ εἰ προγόνων ἡ γεννος αἰθανάτων

πολλακις διηγοτάτα φυγῶν λαι διπέρη ἀκίνητων

60 ἔρχεται, οὐδὲ οὐκοι μοῖραι λαχινούς θαύματον.

οὐλάχτις οὐδὲ οὐκοι μπατούρων φίλων, δέ τοι ποθενότες

τὸρ δὲ οὐλίγος γενάχει, λαι μέγας, λιν τι πάθη.

Sed scens autem inter ciues præcellit, neq; quis illam

Lædere, nec irreuerenter nec iniuste cupit.

Omnisq; in sedibus iuuenes simul et aequales

Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.

Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc aliqua

Naturam animo, non remittens bellum.

Eiusdem : alias Callini.

Quamdiu torpetis? quando strenuam habebitis animam

O'iuuenes! an non ueremini uicinos,

Ob tam ignauiam! In pace autem uobis uidemini

Sedere: sed bellum totam regionem infestat.

Quin scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat;

Et aliquis moriens ultimò laculum emittat.

Honori enim est et ornameo uiro, pugnare

Pro patria et liberis et tenera uxore

Aduersus hostes. Mors autem aderit, quando cumq;

Parcae destinauerint. Sed age quipiam recta perga!

Extenso in altum gladio, et sub scuto forte pectus

Foueat, cum primum incipit committi pugna.

Non enim mortem effugere fatale est

Virum, neq; si a maioribus immortalibus genus ducat:

Sepe quis elapsus est pugna, sonituq; telorum

Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.

Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:

Illi uero magnus et parvus deflent si quid passus fuerit.

Vniuersus

λαῖ γαρ ἔντεκαντι πόδες θραύσθοντος αὐτῷ τὸ
θυσίουντος, οὐαὶ μὲν ἀξίας ἐμβέβη.

65 οὐαὶ γαρ μηδὲ γοργὸν σὺ θραύσθοντος,
ἴρδει γαρ πολλῷ ἀξία μονάσθαι.

Τῇ αὖτι.

ἀλλ' Ἡρακλῆος γαρ αὐτοῦ γούνος ἐστι,
θεραπεῖται, ὅπως οὐχὶν αἰχνα λοξὸν ἔχει.

μηδὲ αὐτῷ τὴν δειμαίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,
70 . οὗτος δὲ εἰς προμάχον αἰσθαντος αὐτὸν ἔχεται,
ἔχθρων μοι τυχεῖν δέμονος, θανάτον ἢ μελαίνης
αὐγῶντος ληῆς τοῦ διδύμου φίλας.

ὅτι γαρ ως αἴρεις πολυδικρύτα ἕργον αὔξεσθαι,
οὐ δὲ ὁργὴν εἰδάντες αἴρυτε πολέμονα.

75 Μηδὲ μετὰ φυγήντων τοι πικρόντων τὸ γούνεως,
οὐ νέοι, αἱρεστόρων δὲ εἰς λόρον ἀλάσσεται.
οἱ μοι γαρ τολμῶντας αἰλιάλεσσοι μονούτες,
εἰς τὸ τοχεδίλινον λαῖ προμάχος ἐπέντε,
παρρότοροι θνατοί, σάζοι ἢ λαῖον ὄπιον,

80 . τρεοσάντων δὲ αὐτῷ πάσοις αἰπόλωλ αἴρεται.
οὐδὲ εἰς δὲ αἴρεται ταῦτα λόγων αἰνόσιγνον ἐπειχεῖ,
οἵστις αὐτοῖς κινδυνεύει, γίγνεται αὐτοὶ λαῖα.

αἴρυτε πολέμονα μετάφρεσθαι μαῖζαν
αὐτοῖς φούγοντος λαῖον σὺ πολέμω.

85 αἰχγές δὲ εἰς νέκυς λατακέμενος οὐ λανίψει
μάτορ οὐπιαδέας αἰχμῇ πέριος ἐλαφλαμένος.

Vniuersus enim populus virum fortē desiderat
Defunctum, uiuente in uero instar semidei colit.
Nam corām intuenter illum uelut turrim:
Quippe solus multorum æquat facinora.

Eiusdem.

Verunt ankh Herculis genus in uitium estis:
Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis;
Nec hominum turbam formidatis, aut metuatis,
Quia rectā quisq; hostibus scutum obuerat
Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
Nostis enim quām grauias sint Martis luctuosi operā;
Nostis etiam impetum permolesti belli.

Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,
Iuuenes, utrungq; satis experti effis.

Nam ex illis qui audent unā persistentes

Cominus in hostes aduersos impetum facere,
Per pauci occidunt, retroq; seruant populum:

Timidorum autem virorum omnis perit uirtus.
Vix autem aliquis uerbis explicare posset,

Quanta incurrat mala, uir qui se turpiter dederit;
Ignominiosum namq; est tergum sauciare

Viri fugientis in aduerso prelio.

Turpe quoq; est cadaver in pulucre prostratum;

Aq; tergo hastæ cupide vulneratum,

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

*Ceutur im ante oculos altam quæcum penè tueris;
Nam, multi poterant que minus, unus obit.*

Alia Tyrtæi.

*Quæ uos esse probent genus Herculeum, edite uires.
Vobis ira Iouis nulla recusal opem.
Agmine stipatas ne formidate ceterus,
Dirigite in primos ærea scuta uiros.
Temnire nunc animas, uitamq; efflare sub auras;
Quæ radij illustrare Sole micante, iuuet.
Martis opus dubio ferri lachrymabile casu
Nostis, et hunc pugnas que iubet ira sequi:
Sepe fugam uisi dare, sepe reducere palmas
Estis, utroq; labor uos saturasse potest.
Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,
Et, quos primus habet communius ordo, petunt:
Horum se plures scruant, patriosq; penates,
Præcta metu uirtus robur inane trahit.
Actantam uim nemo potest aperire malorum,
Cum fœdo iungi quæcum timore soleme.
Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,
Et grassante leuem Marce subire fugam.
Prostratum in faciem quam uisu immone cadaver,
Cuius hiant multo vulnera dorso, uiri?
Ergo pedem terris quis figat utrumq; manend?
Mordicus infixo labrag; dente premat:*

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Quisquis in armis ruens, nec saeuo à Marte recedens,

Pro patria et natis fortiter occiderit.

Si uero incolumis mortem uitariit acerbam,

Rettuleritque sua parta tropica manu,

Illum omnes pariter decorant iuuenesque senesque,

Et bona percipiens plurima letus obit.

Affectus senio toti gratissimus urbi est,

Prorsus et hunc ipsum laedere quisque cauet.

Turba senum iuuenumque loci concedit honorem,

Nullus est equalis se equiparare uelit.

Ergo aliquis tanta uirtutis tangere culmen

Conetur, toto pectori bella petens.

Emendatio Callini.

O iuuenes, quid uult sibi tanta ignavia? ubi nam

Sunt animi num de finitimiis rubor est

Segnitem ob uestram secura pace potiri

Creditis, at bello patria tota tremit.

Quilibet audacter maioriua surgat ad arma,

Atque aliquis moriens ultima tela uibret.

Pro patria pulchrum est natusque et coniuge chara

Pugnare, et ualida bella ciere manu.

Mors aderit, cum fata uolent iam quis mihi recte

Prodeat in pugnam, cum citiore copta fuit,

Tollens terribili gladium uirtute, tegensque

Fortia pregrandi pectora sub clypeo?

Effugere hand illi mortem conceditur, et si

A superioris ortum duceret ipse suum:
 Sæpe quis à bello, taliusq; reuersus, et hoste,
 Reparet in proprijs edibus exitum:
 Nec tamen hic gravis populo est, nec amabilis ullus
 Illum autem deflet cum iunore senex.
Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semedo similis:
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam que multiagerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcide sed enim genus insuperabile, fortis
 Este animo nondum flexi lous facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:
 Omnis in aduersos obvia tela gerat.
 Inuisamq; adeò statuens abrumpere uitam,
 Precipiti cursu malit abire semel.
 Nostis enim quām sine borrentia prælia Martis,
 Nostis et armigeræ quam sit ira deæ.
 Terga cecidisti partim, partimq; fugati
 Estis, et experti scitis utrumq; fatus.
 Qui perstans simul, et primi certaminatem
 Audentes animo communis arma sequi,
 Per pauci moriuntur, et à tergo agmina scruantur.
 Ast hominis imidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula posset,
 Que uir, qui in bello surpiagesit, habet:

Nempe

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Dolor & calamitas. Si mihi tribuit fidem,
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Animum tenaci nec dolore excedat.

Eiusdem.

Homo cum sis, nihil affere stabile.
Nec ubi uideris hominem, certa
Spacia etatis promitte. etenim
Muscae uolucris res in morem
Inconstanter rotat humanas.

Eiusdem.

Nec nullus expers criminis nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fatid non fugies tamen.

Eiusdem.

De luce cassis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.

F I N I S.

FRANC OF VRTI, EX OFFICINA
Ludouici Lucij, Anno Salutis hu-
manæ M. D. L X I I I,
Mense Septembri.

Bayerische
Staatsbibliothek
München